

Preken ved Boe Johannes Hermansen

Det er enklere med jul og påske. Da har vi noe konkret å forholde oss til: Et barn, et kors og en åpen grav. Men pinse. En ånd? - det er så diffust og lite håndgripelig. Mange vet derfor ikke hvordan en skal forklare hva pinse er.

Hva skal vi si? – Jo, det er ingenting som er mer konkret enn pinse. Uten pinse blir det verken jul eller påske. Uten pinse er Bibelen bare en vanlig bok og Jesus er i høyden en interessant person. Uten pinse er dåpen ikke noe annet enn litt vann, noen ord og en fin skikk, og nattverden er ikke noe annet enn litt vin og et lite stykke brød, uten særlig betydning.

Men på grunn av åndens sendelse på pinsedag er Jesus Kristus her, han er levende til stede i sin kirke på jord, også i vår menighet, i ord og sakrament. Ja, Han er så nær oss at vi kan møte og oppleve ham, også i dag. På grunn av Den Hellige Ånd kan vi erfare at Han er den Han sier seg å være: den korsfestede og oppstandne herre og frelser. At det er sant at han har sonet for alle våre synder. Ja, at det han gjorde, det gjelder også for meg. Og at dette er et budskap til alle mennesker: Jesus er den eneste som kan redde og frelse oss, og føre oss trygt gjennom livet og gjennom døden! Dette kan vi tro, ta til oss og gi videre – på grunn av at Den Hellige Ånd ble gitt pinsedag

La oss derfor reise oss i det vi ber og synger vårt festvers, på nummer 134.

Johannes 14,15-21

Denne preken vil fortelle at pinse betyr to ting. For det første: Det går an å tro på Jesus. For det andre: Det går an å leve et nytt liv.

La oss starte med det første: Pinse betyr at det går an å tro på Jesus. Ja, det er fullt mulig å tro på Jesus – også i dag. Tro, ikke bare med hodet, men med hjertet. Tro at Jesus er en levende realitet. At han lever, ikke bare hos sin far i himmelen. Men at han også er her hos oss, ved sin hellige ånd.

«Jeg lar dere ikke bli igjen som foreldreløse barn. Jeg kommer til dere», sier Jesus i dagens tekst. Vi hører også fra Jesu munn om løftet på pinsedag: «jeg er i min far, og dere er i meg, og jeg i dere».

Det betyr at vi ikke er overlatt til oss selv, men har en far som alltid vil være nær. Som vi får lov til å komme til med alle ting, som vil tilgi oss, som har makt og myndighet til å gjøre det. Og som vil verne og lede oss. Som alltid vil oss det beste, også når vi ikke forstår det. For han kjenner oss bedre enn vi gjør selv. Han vet om alt, han kan alt, ja, han har all makt i himmel og på jord, som han selv sier.

Det var veldig store ord. Går det an nå tro på en slik Gud, vil mange spørre? Er ikke det umulig? Eller kanskje vi må ha spesielle forutsetninger for å kunne få en slik kristen tro?

Vi mennesker kan tro på litt av hvert. Ja, det er ikke grenser for hva vi kan tro. Men Bibelen forteller at ingen mennesker kan klare å tro på Jesus av seg selv. Heller ikke ved å ta seg sammen. Det er ikke bare vanskelig å frambringe en kristen tro, men rett og slett umulig. For etter syndefallet er vi nemlig født med ryggen vendt mot Gud, vi er innkrøkt i oss selv.

Derfor starter forklaringen til den tredje trosartikkel med disse ordene: Jeg tror at jeg ikke av egen fornuft eller kraft kan tro på Jesus Kristus, min Herre, eller komme til ham. Men Den hellige ånd har kalt meg ved evangeliet.

Det er Den hellige ånd, der vil si Guds ånd, ja, Jesu ånd, som er årsaken til at vi tror. Men Ånden har en svært vanskelig oppgave: Han må først kle av meg troen på mine egne evner, muligheter og forsetter til både å tro og frelse meg selv. Hans gjerning er først å vise meg at jeg er hjelpeløs, ja at jeg er forlatt og ikke kan redde meg selv.

Først da kan Ånden vise meg veien til Jesus, som min Frelser. At han har gjort alt for meg, at han gikk i døden for meg, at han betalte for alle mine synder. Og at det er DET eneste som holder og gjelder for Gud når jeg en dag skal fram for Guds domstol.

Pinsen peker altså tilbake på det som skjedde med Jesus i julen og påsken. Slik at vi kan se hva Jesus har gjort til vår frelse og dermed eie troens glede og visshet. Det er det som er Åndens aller viktigste oppgave: å gjøre Jesu ord levende for oss. Slik at vi kan tro – ikke på oss selv og hva vi får til som grunnlag for frelse – men på Ham og hva han har fått til, ja, hva Han har gjort allerede, en gang for alle.

Ånden har som sagt ingen enkel oppgave. Vi hører det også i beretningen på pinsedag. Hva skjedde når Peter forkynte Guds ord? Jo, det stakk tilhørerne i hjertet, leser vi. Samvittigheten ble vekket. Mennesker kom i nød og fikk se sine synder. Og de spurte: Hva skal vi gjøre for å bli frelst?

Hva fikk de høre? Dere kan vel ta det litt med ro, uroen går vel over til i morgen? Nei, svaret var: Vend om og la dere døpe i Jesu Kristi navn, hver og en av dere, så dere kan få tilgivelse for syndene, og dere skal få den hellige ånds gave. (Apgj 2, 38).

Måten å bli frelst på – den gang og i dag – er omvendelse og dåp. Er det ikke farlig å snakke om dåpen? – vil sikkert noen spørre. Den blir så lett en sovepute. Det skjer nok i stor grad, dessverre, hvor det blir forkynt at bare du er døpt er du en kristen, uansett hva du tror og hvordan du lever.

Men om Bibelen får veilede oss, blir dåpen ingen sovepute, men et kall til omvendelse, hver dag. Dåpen er starten på et nytt liv, i forsakelse og tro, under åndens veiledning. I forklaringen i katekismen lærer vi at det å være døpt med vann betyr at den gamle Adam i oss skal druknes ved daglig anger og bot og dø med alle synder og onde lyster. I stedet skal et nytt menneske komme fram og oppstå hver dag.

Om vi ikke lever i dåpen, men har utslukket ånden og falt fra den levende Guds nåde, så må vi tilbake til Gud. I NT brukes bildet av båten når Peter skal forklare hva dåpen er. Har jeg falt ut av båten, vil jeg gå forlatt om jeg vil svømme selv på livets store hav og tro at jeg når fram.

Skal jeg reddes, må jeg tilbake i båten, hvor Gud ikke bare er skipper, men har alle skipsmannskapets funksjoner.

Der ombord kan jeg få leve et liv i daglig omvendelse og tro, under Guds nåde og barmhjertighet. Hver dag får jeg leve i det Jesus allerede gav meg i dåpen, sin frelse og nåde, syndenes forlatelse. Ombord i båten blir jeg minnet om Martin Luthers ord: «Framgang i kristenlivet er en stadig ny begynnelse».

Dermed er vi langt inne i punkt i to i dagens preken: **Pinse betyr at vi kan leve et nytt liv.**

La oss si det først som sist: Dette er et liv som ikke dreier seg om å finne noe å vise fram til Gud, til andre mennesker, eller for den sak skyld, til min egen samvittighet. Den saken har allerede Jesus ordnet! Den hellig ånd viser meg at jeg allerede er ren og rettferdig – i Ham.

Dette nye livet, åndens liv, er det han som har skapt og holder levende. «Jeg lever og dere skal også leve», sier Jesus. Akkurat som troen er en uforskyldt gave, er også livet det. Alt jeg eier og har, av ånd, sjel og legeme, er Guds ufortjente gaver. Hva er det du har som du ikke har fått, spør apostelen.

Men er ikke et liv i ånden noe helt spesielt, hevet over hverdagens trivialiteter? vil mange tenke. Nei, åndens liv er nettopp et liv i kall og stand, i hjem og familie, i arbeid, blant naboer og venner, og i misjon - for å nå ut til alle folkeslag med evangeliet.

I vår hverdag legger ånden gjerningene ferdig, slik at vi skal gå inn i dem. I daglige plikter, i det rutinemessige og kanskje det som mange vil tenke som kjedelig arbeid. Der vil ånden utruste oss, til å arbeide mens det er tid. Til å ta seg av mennesker som trenger oss, de som trenger en hånd å holde i, som har behov for praktisk hjelp, som er i legemlig eller sjelelig nød, som er plaget av den nye folkesykdommen ensomhet, som har behov for trøst, eller kanskje formaning, mennesker som trenger forbønn og så videre.

Ånden gir blick for andre mennesker – og utholdenhet. Og ånden gir kraft: til å kjempe for sannhet og mot urett. Tjenesten er mangfoldig. Og åndens gaver gis nettopp der jeg trenger dem i tjenesten, der Gud har satt meg. Gavene er like mangfoldig som oppgavene er.

Som en prest sa det engang: «Det er ikke sikkert at Åndens gaver gis slik av vi blir henrykte eller salige eller fri for bekymringer». Men vi har et løfte om at vi blir til nytte og til velsignelse, også der vi kanskje ikke merker det.

Skal vi snakke om slike praktiske og hverdagslige ting på pinsedag? Ja, ånden hører nettopp hverdagen til. Derfor innrammes dagens tekst av versene: «Dersom dere elsker meg holder dere mine bud» – og «Den som kjenner mine bud og holder dem, han er det som elsker meg».

Guds ord vil hjelpe oss til å se at Guds bud er hans gode vilje, til beste for oss mennesker. Ved vår vei gjennom livet står Guds gode skilt, Åndens anvisninger. Slik at vi skal vite hva vi skal gjøre i de ulike situasjoner i livet: hvordan jeg skal leve sant og rett, i forhold til Gud, mine medmennesker, i forhold til barn og foreldre, hva som er det aller viktigste på søndagen,

hva Gud lærer oss om menneskeverdets ukrenkelighet, om ekteskapet mellom mann og kvinne som ramme for det seksuelle samliv, om fare for begjær og pengekjærhet osv.

Loven, det vil si budet i seg selv, gir meg ikke kraft. Men Ånden gir kraft til å leve et liv etter Guds vilje. Og når jeg svikter og faller, viser han meg tilbake til Guds nåde og tilgivelse, for Jesu skyld. Som jeg trenger hver eneste dag.

Vi har snakket om at ånden hører til hverdagen. Men den hører også sannelig søndagen til. Den hellige ånd kler seg i ord og sakrament. Det er Guds ord som er Ånd og liv. Som omtales som: Åndens sverd. Og nattverden som ifølge apostelen er den åndelige mat og åndelige drikk.

Vi kan si det slik: Avgjørende for vårt liv i hverdagen, er hvor vi er på søndagen. At vi er der den treenige Gud kan få gjøre sin gjerning i våre liv. Og tjene oss med sine gaver. Slik at vi kan bli utrustet til et liv gjennom uka. Et liv i ånden, i kall og stand, blant våre medmennesker.

Til sist, det vi nå har sagt, er to ting:

For det første: Pinse forteller oss at det går an å tro - på Jesus Kristus, fordi han ved sin Hellige ånd viser meg til Jesus, som har gjort alt for meg! Alt hva jeg trenger i liv og død, også den dagen Gud skal dømme meg! Ånden er vår forsvarsadvokat hos Gud. Han viser til Jesus og hans stedfortredende lidelse og død, i stedet for mine synder.

Det andre vi har sagt er at det går an å leve et nytt liv, et liv i ånden, midt i en krevende hverdag, ja også midt i sykdom og vanskeligheter kan jeg få oppleve troens trøst, glede og visshet. Fordi jeg har fått del i det livet som DHÅ har skapt og opprettholder, det livet som har startet her, men som får sin fullendelse bak død og grav, der Ånden skal gjøre alle ting nye.

Til ære for Faderen, Sønnen og Den Hellige Ånd.